

BUDGETFORLIG 2024, HERNING KOMMUNE

Herning, 14. september 2023

*Tiltrådt af Venstre, Socialdemokratiet, Radikale Venstre,
SF, Konservative, Kristendemokraterne,
Dansk Folkeparti og Per Ørum (UP)*

BUDGETFORLIG 2024

Herning, 14. september 2023

Indledning

Herning og Herning Kommune forandrer sig i disse år. Nye udfordringer rykker frem på dagsordenen.

Klimakrisen stiller krav til os alle om at skabe og vælge bæredygtige løsninger. Mange unge trives ikke så godt. Antallet af ældre borgere vil det næste årti stige markant, samtidig med at det er vanskeligt at rekruttere nye medarbejdere.

20'erne har hidtil været præget af kriser. Først corona-epidemien, og dernæst krigen i Ukraine. Inflation og utryghed er fulgt i krisernes kølvand.

Herning Kommune er godt rustet til at overkomme de mange udfordringer. Kommunens økonomi er grundlæggende stabil, men velfærden er - som i næsten alle andre danske kommuner - under udgiftspres. Der er behov for fortsat stram, økonomisk styring.

Samtidig sætter den demografiske udvikling, rekrutteringsudfordringerne og borgernes forventninger til velfærdsydelse også Herning Kommune i et vanskeligt krydspres.

Forligspartierne ønsker med en stigning i den kommunale skatteprocent på 0,5 procent at imødekomme en del af dette pres og skabe bedre rammer for det moderne Herning.

Den forhøjede skatteprocent ændrer ikke på behovet for nytænkning på tværs i kommunen og nye samarbejder mellem kommune og civilsamfund. Et udviklingsarbejde, som er iværksat af byrådet, sigter mod netop det.

ØKONOMISKE RAMMER FOR VELFÆRDEN

Skatteprocenten hæves

Herning Kommune er blandt landets mest effektivt drevne kommuner, og den nuværende, kommunale skatteprocent på 24,9 er regionens næstlaveste. De senere år har udgiftspresset gjort det vanskeligt at overholde budgetterne på særligt ældre- og børne- og familieområdet.

For at imødegå udfordringerne og sikre kommunens udviklingskraft og rolle som midt- og vestjysk lokomotiv hæves kommuneskatten fra næste år med 0,5 procentpoint.

Det fulde provenu fra skattestigningen udgør 93 millioner kroner om året. De statslige sanktioner som følge af budgetloven betyder imidlertid, at kommunen de kommende fire år modtager henholdsvis 25, 50, 50 og 75 procent af provenuet. I 2028 nås det fulde provenu på 93 millioner kroner.

KL og regeringen har varslet en række forslag til afbureaukratiseringer og effektiviseringer. Økonomi-, Erhvervs- og Uddannelsesudvalget får til opgave at se nærmere på det materiale, der måtte komme, og foreslå, hvordan det kan udmøntes i Herning Kommune.

Forligspartierne er enige om, at der på administrative opgaver bredt i organisationen og Jobcentret i 2024 skal spares tilsammen fem millioner kroner. Økonomi-, Erhvervs- og Uddannelsesudvalget udmønter besparelserne.

Samtidig følges den økonomiske udvikling tæt. Denne aftale forholder sig aktivt til kommunens økonomiske politik og lægger op til over årene at reducere kassetrækket, som i øjeblikket er på et for højt niveau.

Forligspartierne er enige om, at eventuelle ekstra-bevillinger fra Finansloven som udgangspunkt skal gå til de områder, der ad

den vej modtager flere penge. Forligspartierne fordeler eventuelle midler.

Flere penge til de ældre

Budgetforligspartierne er enige om permanent at tilføre området yderligere 18 millioner kroner om året. Det sker for at opnå en bedre økonomisk balance og sikre gennemførelsen af den vedtagne handleplan, herunder at løfte antallet af sosu-elever.

Social- og Sundhedsudvalget får ansvaret for den overordnede fordeling af de ekstra driftsmidler.

Desuden afsættes 1,5 millioner kroner årligt til at understøtte frivilliges arbejde og fællesskabsaktiviteter på plejecentrene.

Forligspartierne afsætter herudover årligt 500.000 kroner til Minihøjskolen og årligt 500.000 kroner til øget tilskud til frivillige indsatser/paragraf 18.

Flere penge til børn og unge med særlige behov

Budgetforligspartierne er enige om permanent at tilføre området 15 millioner kroner om året for at sikre en bedre økonomisk balance.

Det har de senere år været vanskeligt at overholde budgetterne på børne- og familieområdet, hvor udgifterne til børn og unge med særlige behov har været kraftigt stigende.

Forligskredsen følger udviklingen på området tæt.

Flere penge til folkeskolen

Forligspartierne er enige om fra skoleåret 2024-2025 i budgetårene 2024-2027 at tilføre folkeskole-området henholdsvis 5,4, 13, 14 og 15 millioner kroner om året. Børne- og Familie-udvalget får ansvaret for den overordnede fordeling af de ekstra driftsmidler.

Forligspartierne forpligter hinanden på - i det omfang, der kan skabes øget, økonomisk råderum - at have særligt fokus på folkeskolen ved budgetlægningen for 2025.

BYRÅDETS ARBEJDE

Stort udviklingsarbejde er i gang

Byrådet har i 2023 startet arbejdet med at gentænke en række af de største velfærds-udfordringer. Ofte kommer kommunen som aktør til kort, når et problem kalder på langsigtede, forebyggende og tværgående løsninger, eller vi med fordel kan arbejde med investeringer.

Byrådets udviklingsarbejde skal bygge videre på Hernings særlige DNA, der omfatter virkelyst, initiativkraft og modet til at gå nye veje. Det stærke fællesskab på Herning-egnen, der involverer erhvervsliv, foreninger, institutioner og øvrige borgere, skal sættes i spil på nye måder.

Byrådet arbejder med tre såkaldte udviklingstemaer, der foreløbig er navngivet på denne måde:

- ✓ *Nye veje og nye roller*
- ✓ *Når jeg bliver gammel*
- ✓ *Et godt ungeliv*

Forligspartierne har store forventninger til det fortsatte arbejde. Der afsættes i 2024 og 2025 årligt en halv million kroner til arbejdet.

Nyt paragraf 17 stk. 4-udvalg ser på ældreområdet

Som en naturlig følge af udviklingsarbejdet kommer det paragraf 17 stk. 4-udvalg, som begynder sit arbejde 1. januar 2024, til at se på nærmere på udviklingstemaet "Når jeg bliver gammel".

Forligspartierne mødes i forlængelse af de anbefalinger, der kommer fra det paragraf 17 stk. 4-udvalg, som i 2023 arbejder med unges trivsel i Herning Kommune.

UDVIKLING OG ERHVERV

Alternative boformer

Herning Kommune har et godt og varieret boligudbud rundt i hele kommunen. På boligområdet spirer nye tendenser, blandt andet på baggrund af bæredygtigheds-dagsordenen.

Forligspartierne ønsker at understøtte udviklingen og anspore projektmagere og andre initiativtagere til at forsøge sig med alternative boformer både i by og på land. Det kunne for eksempel være byggeri af tiny houses. Også projekter, der involverer for eksempel senior-bofællesskaber, er meget velkomne.

Forligskredsen ønsker at afsøge mulighederne for alternative boformer, herunder at få konkrete forslag til planlægning og nye udstykninger.

Investeringer i erhvervsjord

Erhvervs klimaet i Herning Kommune er fortsat et af landets bedste. Det nyder de mange dygtige og driftige virksomheder godt af. Både de eksisterende og dem, der hele tiden kommer til.

Forligspartierne noterer med tilfredshed, at Herning Kommune i disse år investerer massivt i udvikling af nye erhvervsområder - fra 2024-2027 køber Herning Kommune erhvervsjord for 60 millioner kroner.

Forligspartierne understreger samtidig vigtigheden af, at udviklingen i erhvervslivets behov og ønsker til erhvervsjord og -områder følges nøje.

Endnu et energiprojekt på vej

Planlægningen af et sjette, vedvarende energiprojekt syd for motorvejen ved HI-Park og Tangsøparken er i gang. Projektet er i øjeblikket i den indledende fase, og borgerne bliver inddraget i forbindelse med det kommende debatoplæg.

Forligspartierne følger arbejdet nøje og understreger vigtigheden af at finde den rigtige balance mellem energiprojektet og erhvervsbyggeri.

Flere job til ledige fleksjobbere

Endnu flere fleksjobbere skal i arbejde. Forligspartierne ønsker, at indsatsen på området intensiveres. Beskæftigelsesudvalget prioriterer årligt 500.000 kroner inden for egen servicedriftsramme til den øgede indsats.

Fokus på unge ledige

Herning Kommune er optaget af at nedbringe antallet af unge, der står uden job eller uddannelse. Kommunen kan ikke løse opgaven alene og anmoder Beskæftigelsesudvalget om fortsat at løse udfordringen i samarbejde med eksterne aktører.

Forligspartierne noterer med tilfredshed, at der nu foreligger en handleplan for unge ledige som bestilt i sidste års budgetforlig. Forligspartierne ønsker initiativerne i handleplanen præsenteret og gennemgået på et kommende temamøde for byrådet.

BYGGERI OG ANLÆG

Vandsportscenter ved Knudmosesøerne

Herning Vandski- og Wakeboard Klub ønsker et nyt vandsportscenter ved Knudmosesøerne i det østlige Herning.

Der arbejdes på et projekt til knap 18 millioner kroner, hvor bæredygtighed er tænkt ind.

Forligspartierne er parat til at bevilge fire millioner kroner til vandsportscentret under forudsætning af, at initiativtagerne selv rejser det resterende beløb via for eksempel fondsbidrag. De fire millioner kroner finansieres af penge, som allerede er afsat inden for kultur og fritid.

Friluftsbad reoveres

Aulum Friluftsbad skal have udskiftet det folie, der er i bassinerne. Forligspartierne afsætter i 2025 1,3 millioner kroner til arbejdet. Udgiften finansieres af afsatte midler til svømmehaller på Kultur- og Fritidsudvalgets område.

Mulige nye lokaler i Kølkær

For at kunne understøtte fællesskaber og det gode landsbyliv i Kølkær igangsætter forligspartierne en undersøgelse af udnyttelsen af - og behovet for - samlings- og aktivitetslokaler i byen. Herunder om der kan laves en brugs-, drifts- og energimæssig optimering.

KLIMA OG MILJØ

Ambitiøse klimamål skal forfølges

Klimaplanen for Herning Kommune indeholder 11 overordnede indsatsområder. Der arbejdes løbende med at komme i mål med de forskellige indsatser. Målet er en 70 procents reduktion af kommunens CO₂-udledninger i 2030 og at være klimaneutral kommune i 2050.

Herning Kommune har de seneste fem år afsat cirka 70 millioner kroner på en række klimavenlige initiativer som for eksempel elbusser, affaldssortering og klimaskærme på skoler,

skovrejsning, LED-vejlys og arbejdet med DK2020-planen. En række af indsatserne fortsætter i årene, der kommer.

Forligspartierne bag denne budgetaftale sætter desuden gang i yderligere initiativer.

Vedligehold er også bæredygtighed

Herning Kommune har en samlet ejendomsmasse på næsten 450.000 kvadratmeter, ligesom kommunen har ansvaret for blandt andet 2.000 kilometer vej og 370 kilometer cykelsti. At vedligeholde og energioptimere denne kapital er vigtig, både af hensyn til økonomien og bæredygtigheden.

I 2024 er allerede ekstraordinært afsat otte millioner til vedligehold og energirenoveringer af kommunale bygninger. Fra 2025 og frem afsættes hvert år permanent otte millioner kroner ekstra til vedligehold og bæredygtige tiltag på både bygninger og veje.

De 800.000 kroner om året, der i forvejen er afsat til vedligehold af cykelstier, hæves til 1,2 millioner fra 2026.

SOCIAL, SUNDHED OG ÆLDRE

Plejeboligplanen justeres

Antallet af ældre borgere stiger markant frem mod 2030, og at sikre et tilstrækkeligt antal plejeboliger i årene, der kommer, har høj prioritet.

Der er i 2026 afsat penge til i Snejbjerg at påbegynde byggeriet af Herning Kommunes næste store plejecenter. Forligskredsen fremrykker plejehjems-byggeriet til 2025 og udvider samtidig byggeriet med 16 pladser.

Planerne om et friplejehjem i det centrale Herning ser ikke ud til at blive realiseret. Et alternativ vurderes ikke at være nødvendigt.

I 2025-2026 omdannes 16 ældreboliger på Fuglsangsø Centret til plejeboliger.

Forligspartierne følger udviklingen på området tæt.

Penge til fysiske aktiviteter

Herning Kommune kom i 2020 med i projektet Bevæg Dig For Livet, som er skabt af DGI og DIF. Erfaringerne med Bevæg Dig For Livet, som har til formål at få flest mulige borgere til at være fysisk aktive, er gode. Forligspartierne ønsker projektet fortsat og gjort permanent. Til det formål afsættes årligt 500.000 kroner.

Gadearbejdet styrkes

Erfaringerne med gadeplans-medarbejdere er gode. Forligskredsen ønsker arbejdet yderligere styrket med ansættelsen af en social-sygeplejerske, som vil få særligt ansvar for sundhed og hygiejne hos blandt andre stofmisbrugere. Der afsættes årligt 500.000 kroner til formålet.

Ordningen med gadeplansmedarbejderne evalueres ved næste års budgetforhandlinger med henblik på en stillingtagen til, hvorvidt ordningen skal gøres permanent.

Fædres resurser skal i spil

Baba er et initiativ under Fonden for Socialt Ansvar. Fædres resurser bringes i spil, så de kan støtte andre fædre i at involvere sig endnu mere i deres børns liv.

Babas mål er blandt andet at styrke samspillet med kommune, daginstitution, skole og resten af det omkringliggende samfund til gavn for børns opvækst.

Forligspartierne ønsker undersøgt, om der er mulighed - og interesse - for at etablere et Baba-netværk i Herning til gavn for både forebyggelse og social bæredygtighed.

BØRN OG UNGE

Børnenes Sunds tager hul på fremtiden

Sunds er en attraktivt beliggende og velfungerende centerby. For at fremtidssikre strukturen på dagtilbuds- og skoleområdet sætter forligskredsen en række initiativer i gang:

- ✓ *Dagtilbuddene i Sunds - Skalmesjøgården og Børneliv - samles august 2024 i et nyt kommunalt dagtilbud med matrikler i Sunds og Ilskov med en ny fællesbestyrelse og fællesledelse.*
- ✓ *Tilsvarende lægges Sunds-Ilskov Skole i august 2024 sammen med Skalmesjeskolen til en fælles skole med en ny fællesbestyrelse og ny fællesledelse. Der bliver to matrikler i Sunds og én i Ilskov.*
- ✓ *De to nye bestyrelser for henholdsvis dagtilbud og skole får til opgave at udarbejde en vision for "Børnenes Sunds". Visionen skal være afsæt for en plan for at fremtidssikre børne-området i Sunds.*
- ✓ *For at sikre udviklingen af en stærk, fælles kultur i det nye, samlede dagtilbud og den nye, samlede skole vil de penge, der ifølge tildelingsmodellerne spares ved sammenlægningerne, blive på området frem til og med 2026.*

I 2024 afsætter forligskredsen 2,1 millioner kroner til at forbedre ankomstforholdene på Skalmesjeskolen. Der afsættes desuden seks millioner kroner til bedre personale- og toiletforhold på Sunds-Ilskov Skole i Sunds.

I 2025-2026 afsættes 18,7 millioner kroner til at flytte vuggestuen på Vibevej til Skalmeskolens, udskifte den udtjente pavillon ved Skalmeskolens og anlægge ny asfalt ved Skalmeskolens skolegård og Skalmeskolens legeplads/udearealer.

Central tandlægeklinik på vej

Herning Kommune har overtaget ansvaret for de 18-21 åriges tandpleje. Det har igen gjort overvejelsen om en central, stor midtbyklinik aktuel. En central klinik vil ifølge beregninger bidrage med cirka to millioner kroner i årlig driftsbesparelse.

Forligspartierne ønsker en central tandlægeklinik etableret på Brændgårdsvej i Herning – en klinik, som skal varetage tandplejen for 7.500 børn og unge. I den forbindelse lukkes tandklinikkerne på Lundgårdsskolen og Sunds Skole, ligesom der ikke etableres tandklinik på den kommende, nye Herningsholmskolen.

Herning Kommunes anlægsudgift til en ny, central tandklinik vil netto være på 5,8 millioner kroner. Her er indregnet 25 procent i tilskud fra Sundhedsministeriets anlægspulje til formålet. Bliver statstilskuddet større, går det ikke-forbrugte anlægsbeløb tilbage i kassen.

Nye muligheder i Lind

FDF Lind ønsker at fraflytte sit kredshus på Indertoften i Lind. Herning Kommune kan tilbagekøbe grund og hus for cirka 90.000 kroner.

På grunden ved siden af ligger daginstitutionen Toftegården, som Herning Kommune fraflytter om godt et år. Herning Kommune kan derfor skabe grundlag for et nyt, sammenhængende udstykningsområde i Lind ved at købe spejdernes kredshus tilbage.

FDF har udarbejdet en skitse til et nyt og meget ambitiøst kredshus ved Tavlundvej. Det samlede projekt anslås at koste godt 17 millioner kroner.

Forligspartierne afsætter i 2027 i alt 2,6 millioner kroner i tilskud til et nyt FDF-kredshus på Tavlundvej. Beløbet er inklusiv køb af det gamle kredshus på Indertoften og den grund, kredshuset ligger på.

Det er forudsat, at FDF selv rejser det resterende beløb til det nye kredshus, inklusiv eventuelle driftsudgifter.

Samtidig afsættes 400.000 kroner til nedrivning af det gamle kredshus.

Kultur og natur til børn og unge

Kulturen og naturen kan under de rette omstændigheder motivere, involvere og udvikle børn og unge. Forligspartierne ønsker en årlig pulje afsat, så områdernes mange professionelle aktører i kommunen kan udvikle tilbud målrettet folkeskolen og ungdomsuddannelserne.

Puljen vil kunne bruges som støtte til innovation, som projektmidler eller driftsstøtte i en given periode.

Forligspartierne afsætter årligt 500.000 kroner til formidling. Puljen administreres af Kultur- og Fritidsudvalget.